

UAB „VISAGINO BŪSTAS“ VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170, sudarau šį aprašą:

1. Įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato, kaip turėtų būti atliekamas veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymas.

2. Tikslas – padėti nustatyti veiklos sritis, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

Korupcija – asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė – prielaida, kad tam tikri įstaigos veiklą veikiantys išoriniai ir/ar vidiniai ir/ar individualūs rizikos veiksniai sudarys galimybes atsirasti korupcijai.

Korupcijos rizikos veiksniai – sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai.

Įgalioti subjektai – įstaigų vadovai arba asmenys, įstaigos vadovo įgalioti vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę.

Kitos šiame apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

4. Įgalioti subjektai, siekdami, kad veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymas būtų veiksmingas ir laiku atliekamas, planuoja jo atlikimo procesą. Įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo procesas planuojamas taip, kad jis būtų atliekamas ir išvada dėl didelės korupcijos pasireiškimo tikimybės būtų parengiama bei pateikiama šių rekomendacijų IV skyriuje nustatyta tvarka ir terminais.

5. Įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo procesą sudaro šie etapai:

5.1. įstaigos veiklos sričių atitikties Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams nustatymas;

5.2. įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimas;

5.3. motyvuotos išvados dėl įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, surašymas.

II. ĮSTAIGOS VEIKLOS SRIČIŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO 3 DALYJE NUSTATYTIEMS KRITERIJAMS NUSTATYMAS

6. Įgalioti subjektai nustato įstaigos visų veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams. Tai darydami jie įvertina šiuos kriterijus:

6.1. **Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.** Atitiktis šiam kriterijui nustatoma vertinant, ar per analizuojamąjį laikotarpį įstaigoje (įstaigos padalinyje, valdymo sričiai priklausančioje įstaigoje) buvo užfiksuoti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejai. Taip pat vertinama, ar įstaigoje buvo užfiksuoti kitų tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia teisinė atsakomybė, atvejai. Vertinama, kad įstaigos (įstaigos valdymo sričiai priklausančios įstaigos, padalinio) veikla atitinka šį kriterijų, neatsižvelgiant į minėtų neteisėtų veikų tyrimo baudžiamojo proceso (administracinio teisės pažeidimo bylos nagrinėjimo ar tarnybinio nusižengimo tyrimo) stadiją.

6.2. **Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas.** Vertinama, kad įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad įstaigai (įstaigos padaliniui, įstaigos valdymo sričiai priklausančiai įstaigai, atskiriems jų valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, skirtą prižiūrėti, kaip jiems nepavaldūs fiziniai ir / ar juridiniai asmenys laikosi įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų atitinkamoje valdymo srityje, ar vykdyti kontrolės funkcijas, nesusijusias su įstaigos vidaus administravimu.

6.3. **Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.** Vertinama, kad įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad: valstybės tarnautojų ar darbuotojų įgyvendinami uždaviniai, vykdomos funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka neapibrėžti (nepakankamai apibrėžti) įstaigos priimtų administracinių aktų ar kitų teisės aktų dispozicijose, yra įstatymų ir jų įgyvendinimo teisės norminių aktų ir administracinių aktų kolizijų, nepriimti administraciniai aktai, būtini įstatymų ar kitų teisės norminių aktų įgyvendinimui, platūs įstaigos valstybės tarnautojų ar darbuotojų įgaliojimai priimti sprendimus savo nuožiūra, valstybės tarnautojų ar darbuotojų priimamų administracinių sprendimų ar veiklos kontrolės tvarka, valstybės tarnautojų ar darbuotojų atsakomybė neapibrėžta (nepakankamai apibrėžta) įstaigos teisės aktuose ir kt.

6.4. **Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.** Vertinama, kad įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, nustačius, kad valstybės ar savivaldybės įstaigai (įstaigos padaliniui, įstaigos valdymo sričiai priklausančiai įstaigai, jų valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai išduoti leidimus, licencijas, suteikti nuolaidas, lengvatas ir kitokias papildomas teises ar atsisakyti jas išduoti arba sustabdyti, panaikinti jų galiojimą ar kitaip jas apriboti, taikyti teisės aktuose nustatytas kitas teisinio poveikio priemones, konstatuoti, nagrinėti teisės pažeidimus ir priimti sprendimus dėl teisinės atsakomybės priemonių taikymo.

6.5. **Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.** Vertinama, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, kai (įstaigos padaliniais, įstaigos valdymo sričiai priklausančiai įstaigai, atskiriems valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su valstybės ar savivaldybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, viešaisiais pirkimais, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, administracinių paslaugų teikimo, viešųjų paslaugų teikimo administravimo srityje, kai šie sprendimai susiję kelių rūšių visuomeninių santykių reguliavimu ir (ar) kitų įstaigų valdymo sritimi ar kompetencija, tačiau

teisės aktai nenustato prievolės derinti juos su kitomis valstybės ar savivaldybės įstaigomis ir (ar) nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

6.6. Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Rekomenduotina laikyti, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, jei nustatoma, kad įstaigos (įstaigos padalinio, įstaigos valdymo sričiai priklausančios įstaigos, valstybės tarnautojų ar darbuotojų) veikla susijusi su informacijos išlaptinimu ar išslaptinimu, išlaptintos informacijos naudojimu ar jos apsauga ir (ar) atskiri jų darbuotojai yra išlaptintos informacijos rengėjai arba gavėjai.

6.7. Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų. Valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos atitiktis šiam kriterijui vertinama tik tuo atveju, jei Specialiųjų tyrimų tarnyba teisės aktų nustatyta tvarka atliko korupcijos rizikos analizę įstaigoje ir jos vadovui pateikė išvadą dėl korupcijos rizikos analizės. Laikytina, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, jei Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktoje išvadoje buvo nurodyti konkretūs įstaigos (įstaigos padalinio, valdymo sričiai priklausančios įstaigos) veiklos trūkumai ir teiktos rekomendacijos jiems šalinti.

III. ĮSTAIGOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, VERTINIMAS

7. Įgalioti subjektai, įvertinę įstaigos veiklos sritis ir nustatę, kad jos atitinka vieną iš Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytų kriterijų, šias sritis palygina su ta padėtimi, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus (įstaigos teisinį statusą nustatančiuose, įstaigos veiklą ar atskirų funkcijų atlikimą reglamentuojančiuose įstatymuose, kituose teisės norminiuose aktuose įtvirtintus įpareigojimus ir teisinės prievolės), ir nustato konkrečius korupcijos rizikos veiksnius įstaigos veiklos srityje.

8. Įgalioti subjektai, vertindami veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, analizuoja įstaigos priimtus teisės aktus, sprendimus, atliktus veiksmus ir:

8.1. vertina, ar pasirinktose įstaigos veiklos srityse yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų sutarčių, turinčių įtakos įstaigos veiklai, ar priimti visi teisės aktai būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų įgyvendinimui;

8.2. vertina, ar juose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, t. y. ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančiosios subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų asmenims veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų;

8.3. vertina, ar yra įtvirtinti įstaigos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai, ar veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema.

9. Vertinant veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, rekomenduojama naudoti pavyzdinį įstaigos veiklos analizavimo klausimyną (priedas). Klausimynas yra bendro pobūdžio, jame pateikti klausimai padeda nustatyti tik bendriausius korupcijos rizikos veiksnius, todėl vertinant korupcijos pasireiškimo tikimybę rekomenduojama jį pritaikyti pagal konkrečios įstaigos analizuojamos veiklos srities specifiką.

10. Atliekant įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir vertinimą, rekomenduojama aprašyti atliekamus veiksmus, atliekamą vertinimą, gautą informaciją, surašyti siūlymus. Aprašant nurodoma: įstaiga, kurios veiklos srityje buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, įgalioti subjektai, nustatę korupcijos pasireiškimo

tikimybę, analizuotas laikotarpis, įstaigos esamos situacijos vertinimo kriterijai, nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, susiję su Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje įtvirtintais kriterijais, pateikiami siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo. Įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir vertinimo aprašymas yra pagrindas parengti motyvuotą išvadą dėl įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo.

IV. MOTYVUOTOS IŠVADOS DĖL ĮSTAIGOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, SURAŠYMAS

11. Motyvuotoje išvadoje dėl įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo nurodoma:

11.1. įstaigos sritis, kurioje nustatyta, kad egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, subjektai, atlikę įstaigos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo ir vertinimo aprašymą, analizuotas laikotarpis, naudoti metodai ir veiksmai bei įstaigos esamos situacijos vertinimo kriterijai;

11.2. įstaigos veiklos srities, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, korupcijos rizikos veiksniai, įstaigos teisės aktai, sprendimai, administracinės procedūros sprendimai, pagrindžiantys išvadą, ir kita;

11.3. išsamiai paaiškinamos priežastys, dėl kurių atsirado skirtumų tarp esamos situacijos ir tos situacijos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus, įvertinama jų įtaka korupcijos pasireiškimo tikimybės egzistavimui;

11.4. priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti;

11.5. priemonės, kurių būtina imtis didelei korupcijos pasireiškimo tikimybei atitinkamoje įstaigos veiklos srityje šalinti.
